

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

VIZITA CARDINALULUI WILLEBRANDS LA BISERICA ORTODOXA A GRECIEI

Cardinalul Jan Willebrands, președinte al Secretariatului pentru unirea creștinilor, a făcut luna trecută o « vizită frățească » Bisericii ortodoxe a Greciei, la Atena și la Heraclion, în insula Creta. În timpul șederii sale în Grecia Cardinalul Willebrands și însoțitorii săi, părinții Pierre Duprey și E. Fortino, au fost oaspeții Sfântului Sinod, suprema autoritate bisericească a ortodoxiei elenice.

La sosirea sa exponentul Bisericii catolice a fost primit de mitropolitul Iacovos de Mitilene, de un reprezentant al Primatului Greciei și de un grup de episcopi catolici și ortodocși. A făcut apoi o vizită arhiepiscopului ortodox al Atenei, Hieronymos, la sediul arhiepiscopal, unde a avut loc o lungă și cordială convorbire între cele două înalte personalități bisericești.

Cardinalul Willebrands a celebrat o liturghie la biserica catolică Sf. Dionisie și a vizitat mănăstirea de la Pentelis, în apropiere de capitală, una din cele mai vechi așezări religioase din Grecia.

În timpul etapei ateniene a vizitei sale, președintele Secretariatului pentru unirea creștinilor a avut diferite întâlniri cu arhiepiscopul primat al Greciei și cu reprezentanții școlilor teologice ortodoxă și catolică.

« Cardinalul vine de la Roma ca « trimis de bunăvoință » — a spus un purtător de cuvânt grec. « Si de fapt călătoria sa a avut o evidentă și importantă semnificație ecumenică, dacă ne gândim la ostilitatea arătată în trecut de ortodocșii greci față de un dialog cu Biserica catolică », scrie buletinul de stiri al Centrului ortodox al Patriarhatului ecumenic, de la Chambésy.

Cardinalul Willebrands și-a încheiat călătoria în Grecia participând, la Heraclion, în insula Creta, la o Liturghie, împreună cu prea sfințitul Eugenios, arhiepiscopul insulei, care depinde de Constantinopol.

« Vă transmit salutul și dragostea frățească a episcopului Romei, Papa Paul VI, care a avut bucuria de a-l vedea pe arhiepiscopul vostru și pe diferiți mitropoliți ai voștri », a spus președintele Secretariatului pentru unirea creștinilor, făcând apoi urarea ca « toți ceibotezați în Christos să aibă din ce în ce mai vie conștiința datoriei de a lupta pentru refacerea unității Bisericii lui Christos ».

Biserica ortodoxă a Greciei afirma într'un comunicat că vizita cardinalului Willebrands a scos în evidență faptul că « catolicii și ortodocșii nu se mai simt izolați sau despărțiți unii de alții, ci frați ».

« Noi suntem recunoscători Papii Paul VI și Patriarhului nostru ecumenic de Constantinopol, Athenagoras, capul spiritual al Bisericii greco-ortodoxe, că au pregătit căile unui climat de fraternitate reciprocă » — adaugă comunicatul, și încheie: « Vizita aceasta e socotită un eveniment de mare importanță pentru relațiile dintre Vatican și Patriarhatul ecumenic de Constantinopol ».

Si acesta textul comunicatului comun publicat la încheierea vizitei președintelui Secretariatului pentru unirea creștinilor în Grecia: « În cursul vizitei sale oficiale la Atena Eminentă Sa Cardinalul Willebrands a avut posibilitatea de a intra în contact, într'o atmosferă cordială și frățească, cu prea Fericitul Arhiepiscop Hieronymos, cu comisia sinodală pentru relațiile cu alte Biserici, cu membrii Sfântului Sinod, cu profesorii facultății teologice a Universității și cu alți teologi și reprezentanți ai organizațiilor bisericești.

Cele două părți au constatat, într'un spirit de sinceritate și de dragoste creștină, posibilitatea unei dezvoltări a raporturilor dintre cele două Biserici și a unor ulterioare contacte.

O cârmire decisivă în raporturile dintre cele două Biserici

« Episkopsis », buletinul de informații al Centrului ortodox al Patriarhatului Ecumenic, publică în numărul său din 25 Mai rezumatele discursurilor rostite cu ocazia vizitei Cardinalului Willebrands, din care reproducem câteva pasagii.

« În cursul întâlnirii Cardinalului catolic cu Sfântul Sinod al Greciei, arhiepiscopul Hieronymos a spus, printre altele: « Prezența Excelenței Voastre în mijlocul nostru constituie ea singură un eveniment pentru care trebuie să-i fim recunoscători Aceluia care dăruiește toate cele bune. Fiindcă acum, pentru prima oară după atâtea veacuri de depărtare ostilă, ne întindem mâna pentru a ne saluta ca frați.

Prezența Excelenței Voastre poate însă con-

stitui un eveniment mult mai important, și poate trece în istoria Bisericilor noastre ca un fapt care marchează o virare hotărâtoare în raporturile lor reciproce. Fiindcă, venind după binecuvântatele întâlniri personale ale celor doi capi ai Bisericilor noastre, și după cele ce au urmat, evenimentul acesta poate contribui enorm ca stratele inferioare ale piramidei spirituale a Bisericii să se pătrundă de acel spirit frățesc întru Christos care a inspirat aceste întâlniri. E absolut indispensabil ca lucrul acesta să se înfăptuiască; fiindcă totdeauna în istoria creștinismului pașii hotărâtori s-au sprijinit pe conștiința catolică a pleromului Bisericii ».

Răspunzând arhiepiscopului Hieronymos, cardinalul Willebrands a subliniat la rândul său importanța întâlnirii actuale și faptul că desunirea a adus « despărțire și confuzie » printre creștini.

« Păcatul — a spus cardinalul — e cauză de despărțire între Dumnezeu și om, și consecințele sale provoacă desbinare între oameni. Tocmai în felul acesta faimosul turn al lui Babel a devenit semnul confuziei și deci al divizării. În fața lui se înalță însă Ierusalimul, orașul lui Dumnezeu, orașul teofaniei Rusaliilor. Darul Spiritului e harul prin care desbinarea provocată de Babel își găsește antiteza și încetează de a mai fi. Dacă între noi există încă desbinări, ele nu amintesc desigur Spiritul Rusaliilor, ci mai curând semnul lui Babel. Conciliul Vatican II a recunoscut acest fapt și nu și-a ascuns durerea în fața despărțirii creștinilor: a vorbit de ea în termeni de pocăință, și împreună cu reprezentanții altor Biserici și comunități prezente în aula conciliară, a invocat Spiritul, isvor al unității, care ne purifică în focul dragostei Sale.

A fost în istoria mântuirii, răspunsul, la semnul lui Babel.

« Am vrut să meditez împreună cu voi — a spus cardinalul Willebrands în alt pasagiu al discursului său — sensul cuvintelor cu care Apostolii, dar mai ales Sfântul Pavel, Apostolul comun Atenei și Romei, se adresa Bisericilor, pentru a avoca în spiritele noastre conținutul atât de bogat al acelor cuvinte ale sale care exprimă mărinimie, bunăvoință, duioșie, și în plus îndurarea lui Dum-

(Urmează la pag. 2)

Dupa 450 ani, la Augsburg Prima întrunire dintre catolici si protestanti

Co o ceremonie religioasă la care au participat optsprezece mii de persoane, s'a încheiat. la Augsburg, în Germania Federală, prima întâlnire dintre Bisericele catolică și protestantă, după 450 ani de despărțire.

În cursul ceremoniei au fost rostite trei predici de către pastorul Visser't Hooft, președinte de onoare al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, de episcopul Dietzfelbinger, președinte al Bisericii evanghelice germane, și de către cardinalul Doepfner, președintele Conferinței Episcopale Catolice a Germaniei. Asistența a primit cu aplauze entuziaste citirea concluziilor aprobate de diferitele comisii în care s'a articulat istorica întrunire.

Cum era de prevăzut, comisia care s'a bucurat de publicul cel mai numeros a fost aceea pentru cult și intercomuniune.

« Deși participanții s'au străduit să țină seamă de disciplina Bisericilor respective - serie păr. Antoine Wenger într'un articol recent, c iau cerut o intercomuniune progresivă în întrunirile ecumenice, sau pentru soți, în căsătoriile « mixte ».

În zilele care au precedat întrunirea în câteva biserici protestante au avut loc servicii divine în cursul cărora numeroși catolici s'au împărțat împreună cu protestanții. Autoritățile religioase « au închis ochii » asupra acestor manifestații « al căror înțeles era mai curând acela de cercetare decât de răsvrătire ».

Teologii -- scrie în continuare păr. Wenger -- vor trebui să țină seamă de situația actuală și să traga concluziile necesare, de oarece explicația unei atitudini de felul acesta poate fi atât o credință slăbită cât și o pornire de dragoste în fața căreia anumite dispute profesionale apar depășite ».

Discuția asupra căsătoriilor mixte a suscitat mai puțin interes. Aceasta înseamnă că creștinii de azi au devenit indiferenți la reglementarea căsătoriilor mixte de către Biserici, problemă odată crucială pentru creștinii germani? - se întreabă autorul articolului citat. « Deși au recunoscut aspectele pozitive ale noii legislații catolice, creștinii întruniți la Augsburg au cerut ca Biserica catolică să înlătore piedeca numită « mixta religio », socotită ca discriminatoare. Aceiași comisie a cerut de asemeni ca creștinii divorțați să poată primi sfânta Impărtașanie, fiindcă « deși căsătoria e în sine indisolubilă, Dumnezeu e îndurător și Biserica trebuie să fie martora acestei îndurări și să ierte ».

Intrunirea a examinat rând pe rând toate problemele ecumenismului: de la aceea a crizei de credință la angajarea Bisericilor în efortul internațional de servire a omului, și la desvoltarea « Lumii a Treia ».

Atât catolicii cât și protestanții s'au arătat preocupați de respectarea reciproca a convingerilor religioase respective.

Un bilanț al manifestației e desigur încă prematur - încheie păr. Wenger.

Ceeace e esențial e faptul că s'a putut realiza. Si chiar dacă mâine Biserica catolică și Biserica evanghelică se vor întruniri separat.

întâlnirea actuală de la Augsburg va schimba radical semnificația viitoarelor manifestații de felul acesta, și va face din ele mai curând o contribuție la unitate decât o afirmație de putere confesională ».

În 1973 va avea loc o a doua întâlnire, la Frankfurt, la Hannover sau la Berlin, asupra unei teme mai concrete: « Spiritul ecumenic în comunitatea locală ». Una din rezoluțiile votate prevede încă de pe acum crearea unui Consiliu interconfesional care să realizeze în comun tot ceea ce e consimțit de condițiile actuale ale credinței și de mentalitatea contemporană.

Organizatorii ei nădăjduesc ca această primă întâlnire dintre catolici și protestanți, după 450 ani de despărțire, să nu se rezolve numai într'o manifestație exterioară de reconciliere, ci discuțiile să fie urmate de fapte.

Care vor fi în viitorul apropiat aceste fapte, o spun într'o scrisoare pastorală comună - și e pentru prima oară în istoria Bisericii un episcop catolic și unul protestant.

Pentru Carl Joseph Leiprecht, episcop catolic de Rottemburg, și pentru Helmut Class, episcop protestant de Wuttemberg, « faptele » acestea prevăd o colaborare frățească în următoarele scotoare: învățământul religios, munca tineretului, formația creștină a adulților, operele de binefacere, misionarism, ajutarea țărilor în desvoltare.

« Eforturile ecumenice au ajuns la o etapă decisivă - a spus episcopul Stimpfner. Drumul pe care putem și trebuie să mergem mai departe e liber.

Neînțelegerile din trecut trebuie să dispară, deosebirile teologice trebuie să fie reexaminete ».

In August un congres ecumenic la Napoli

A noua sesiune de formație ecumenică, organizată de Secretariatul pentru activitățile ecumenice al Conferinței Episcopale italiene, se va ține de la 30 Iulie la 7 August, la Napoli.

După La Mendola și Camaldoli, Napoli e noul sediu ales de organizatorii acestor Săptămâni de formație ecumenică, pentru a înlesni participarea regiunilor din Sudul Italiei și în același timp pentru a putea da ospitalitate participanților, al căror număr crește din an în an.

« Săptămâna » Secretariatului pentru activitățile ecumenice constituie cea mai importantă ocazie ecumenică din câte oferă astăzi

dusă de păr. Germano Pattaro, consultant al Secretariatului pentru Activitățile Ecumenice.

(Urmează din pag. 1)

Vizita Cardinalului Willebrands la Biserica ortodoxa a Greciei

nezeu și mărimea darului pe care ni l-a încredințat, bunăvoința Sa față de cei care știu să primească acest dar așa cum se cuvine. Am venit la voi în spiritul acesta cu o urare de har și de pace pentru voi și pentru Bisericile voastre ».

« Să căutăm așadar a încheia cardinalul ceea ce e spre folosul păcii și al binelui reciproc ».

Si apoi, în discursul pronunțat în catedrala de la Heraclion: « Dumnezeu e legătura cea mai profundă care ne uneste. E o legătură pe care la un moment dat al chinutei noastre istorii am uitat-o, ba uneori am și tăgăduit-o în orbirea noastră, dar care niciodată n'a fost distrusă.

Spiritul Sfânt ne ajută să redescoperim această legătură care ne unește adâne, în zilele acestea în care El amintește Bisericii că primul semn care trebuie să solicite credința în lume e unitatea și dragostea discipolilor lui Isus ».

« Cum am putea să nu evocăm aici figura luminoasă a Patriarhului acestei Biserici, Sanctitatea Sa Athenagoras, în persoana căruia « Domnul a dăruit Bisericii unul din promovatorii cei mai generoși ai sfintei cauze a unității », cum seria de curând Sanctitatea Sa Papa Paul VI!

Cum să nu evocăm adâncă înțelegere reciprocă și eforturile comune ale Patriarhului ecumenic și ale Papii de la Roma pentru reunificarea în adevăr și în dragoste a Bisericilor din răsărit și din apus pe care potrivnicii istorice și opoziții născute din lipsă de dragoste le țin despărțite de prea mult timp! »

Italia, și succesul ei continuă să crească: aceasta și datorită participării unor reprezentanți ai celor mai variate experiențe « de bază » și de avangardă, atât catolice cât și ortodoxe și protestante.

Printre comunicările înscrise anul acesta în programul « Săptămâni ecumenice », deosebit de « așteptate sunt aceea a rabinului Toaff, a cardinalului Ursi, a profesorului Glen Garfield Williams, secretar general al Conferinței Bisericilor Europene, a rectorului Institutului Biblic, Martini, și a arhimandritului ortodox Tsiopanas.

Un loc de frunte îl va avea Liturghia. Va fi mai ales subliniată celebrarea Liturghiei Cuvântului lui Dumnezeu, care va fi con-

Intrunirea anuala a Grupului mixt de lucru

Cu intervenția Cardinalului Willebrands, președinte al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, și a doct. Eugène Carson Blake, secretar general al Consiliului Mondial al Bisericilor, s'a ținut de curând la Bernhauer Forst în apropiere de Stuttgart, intrunirea anuala a Grupului mixt de lucru instituit de Biserica catolică și de Consiliul Mondial al Bisericilor. O întâlnire care întocmai ca în anii trecuți a servit în primul rând pentru o recapitulare a rezultatelor obținute pe tărâmul colaborării între Roma și Consiliul de la Geneva, și pentru definirea programului viitor al acestei colaborări la diferite niveluri și în diferite domenii de activitate. Așa, de pildă, au fost examinate câteva rezultate ale acestei colaborări privitoare la cult, ca organizarea « Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștinilor », apoi, în sectorul social problema tineretului și a laicilor, cum și alte rezultate referitoare la diferite activități de servire a omului în domeniul justiției, al dezvoltării și al păcii.

Un alt motiv care conferă deosebită importanță întrunirii Grupului e faptul că ea a avut loc la abia câteva luni de la sesiunea anuală ținută de comitetul central al Consiliului Mondial al Bisericilor la Addis Abeba, sesiune în care a fost înfruntată tema raporturilor cu Biserica catolică: la lumina realizărilor care s'au avut până acum datorită impulsului dat de Grupul mixt, și în perspectiva noulor dezvoltări, mai ales privitor la problemele pe care le pune o eventuală adesiune a Romei la Consiliul de la Geneva.

Comitetul central sugerase la Addis Abeba extinderea și adâncirea mărturiei comune și a activităților în colaborare; Grupului mixt i se încredințau căutarea unor noi căi și mijloace pentru îmbunătățirea dialogului ecumenic și pentru extinderea acestui dialog la oameni de alte credințe și altă ideologie, cum și o examinare a proiectelor de cooperare pentru a se putea stabili care dintre aceste proiecte răspund mai bine situației actuale a relațiilor dintre Biserica catolică și Consiliul Mondial al Bisericilor și exigențelor de viitor ale mișcării ecumenice. Comitetul central al Consiliului de la Geneva lua deasemeni act, cu bucurie, de intenția Grupului mixt de a continua discuțiile în legătură cu participarea catolicilor la consiliile naționale, regionale și locale — participare care a și început în diferite țări și care e socotită deosebit de importantă pentru dezvoltarea relațiilor dintre Roma și organismul de la Geneva.

În substanță — a relevat parintele Hammer de la Secretariatul pentru unirea creștinilor — faptul că Biserica catolică socotește oportună o ulterioară studiere a problemei unei participări directe a sa la Consiliul Mondial al Bisericilor, nu pune câtuși de puțin în discuție colaborarea reciprocă deja începută, și nu poate reprezenta « o frână » și cu atât mai puțin o piedecă, cel puțin pentru moment, la participarea activă a Romei la mișcarea ecumenică. Aceasta și fiindcă problema structurilor rămâne și va rămâne pentru totdeauna în subordine față de aceea a « conținutului » acestei colaborări.

E așadar de crezut că unul din scopurile principale ale întrunirii de la Bernhauer

Forst, asupra căreia n'a fost încă dat un comunicat oficial, a fost descoperirea unor noi canale și metode care să permită o mai bună și mai mare difuzare a acelei mărturii comune care exprimă unitatea Bisericilor și a creștinilor între ei.

Mărturie comună și prozelitism de proastă calitate

Grupul mixt de lucru la care participă reprezentanți ai Bisericii catolice și ai Consiliului Ecumenic al Bisericilor a pregătit un document care va fi supus pentru meditare Bisericilor, asupra temei: « Mărturie comună și prozelitism de proastă calitate ».

În documentul acesta, al cărui text integral a fost publicat de « Ecumenical Review (1971/I) » și de revista « Documentation catholique (no. 1575) », Grupul mixt constată că « creștinii nu trebuie să rămână despărțiți în mărturia lor, și indică domeniile în care mărturia ar putea fi comună (viața socială, publicarea și difuzarea Bibliei, proclamarea acțiunii mântuitoare a lui Dumnezeu, etc.). »

Grupul își exprimă deasemeni convingerea că « cu cât dorința mărturiei devine mai intensă, cu atât trebuie să se manifeste necesitatea unui acord complet asupra credinței, lucru care e unul din scopurile esențiale ale mișcării ecumenice ».

În partea a doua a documentului, care se intitulează « Prozelitismul de proastă calitate și relațiile dintre Biserici », Grupul mixt își exprimă convingerea că mărturia creștină trebuie să fie în totul « conformă spiritului Evangheliei », ceea ce implică mai ales « respectarea drepturilor altora la libertatea religioasă și preocuparea de a nu lua nici o inițiativă care să poată compromite progresul dialogului și al acțiunii ecumenice ».

În continuare documentul prezintă un fel de cod al mărturiei creștine, care în ultimă analiză nu e decât o condamnare decisă a prozelitismului.

Grupul mixt recunoaște că între Biserici există o seamă de « puncte de tensiune, deosebit de greu de eliminat deoarece pe de o parte ele se datoresc unor convingeri teologice și eclesiologice diferite, iar pe de altă parte implică un prozelitism de proastă calitate ».

E așadar necesar ca dintr-o parte și din alta să se facă un efort pentru precizarea a ceea ce constituie efectiv cauza acestor tensiuni și să se ajungă la o înțelegere reciprocă și, posibil, la un acord asupra unei linii comune de comportament. E de la sine înțeles ca lucrul acesta nu se poate realiza decât excluzând cu hotărâre orice formă de mărturie creștină care ar putea fi suspectată de prozelitism.

Printre exemplele aduse de documentul Grupului mixt pentru ilustrarea acestor « tensiuni » e citat acela al uniilor. « Existența Bisericilor catolice orientale — afirmă documentul — e socotită un rod al prozelitismului. La rândul lor catolicii repropoază orientărilor modul în care unele din aceste Biserici au fost reabsorbite în Biserica ortodoxă ».

Prescinzând de la ceea ce s'a petrecut în trecut, Biserica catolică și Biserica ortodoxă sunt astăzi de acord să respingă nu numai prozelitismul, dar însăși intenția de a se atrage credincioșii unei Biserici la o alta, cum ne spune, printre altele, declarația comună a lui Paul VI și a Patriarhului Athenagoras din 28 Octombrie 1967.

Soluția acestor probleme, a căror importanță pentru mișcarea ecumenică e evidentă, va trebui găsită în discuții sincere între Bisericile interesate.

INAUGURAREA CENTRULUI INTERORTODOX DE LA PENTELI (Atena)

În ziua de 3 Mai a fost inaugurat Centrul interortodox de la Penteli, în apropiere de Atena, creat din inițiativa arhiepiscopului Hieronymos al Atenei, Primate al Bisericii ortodoxe a Greciei.

La ceremonia inaugurării au luat parte delegații ale tuturor Bisericilor ortodoxe și numeroși reprezentanți ai autorității civile.

În cursul unei recepții oferite în ziua următoare de facultatea de teologie a Univer-

sității de la Atena, profesorul Nikos Nissiotis a tratat tema « Contribuția teologiei ortodoxe la relațiile Bisericilor ortodoxe azi ».

Scopurile acestui Centru sunt: 1) strângerea legăturilor dintre Bisericile ortodoxe, prin studierea în comun a problemelor care se pun azi întregii Biserici ortodoxe într-o societate nouă și în plină dezvoltare; 2) promovarea, în Grecia, a unei conștiințe pan-ortodoxe și a răspunderii pentru o colaborare pan-ortodoxă.

Centrul de la Penteli aspiră să devină « postul de recepție și de transmitere a conștiinței teologice și eclesiologice a lumii ortodoxe ».

După Patriarhul Justinian al României, care a pronunțat un discurs la inaugurarea Centrului, Institutul de la Penteli e destinat să devie « un loc de întâlnire pentru preoții și teologii de pretutindeni: o adevărată casă a întregii Ortodoxii ».

m i s c e l l a n e a

În cursul unei întâlniri recente cu ziaristii străini cardinalul Franz Koenig, arhiepiscopul Vienei, a declarat că « nu vede pentru moment nici o posibilitate de rezolvare a « cazului » Mindszenty, de oarece cardinalul continuă să refuze să părăsească Ungaria ca condamnat ».

După cardinalul Koenig ar fi necesar ca guvernul de la Budapesta să « deschidă unele uși ».

Arhiepiscopul Vienei a adăugat că nu e la curent cu cele discutate în cursul audienței acordate de Papă ministrului de externe al Ungariei, Janos Peter, dar a amintit că în timpul ultimei sale vizite la Budapesta cardinalul Mindszenty i-a spus: « Dacă Papa îmi va cere să părăsesc Ungaria îl voi asculta ». După Cardinalul Koenig Papa însă n'a cerut și nu va cere acest sacrificiu cardinalului prizonier voluntar în ambasada Statelor Unite la Budapesta.

Cardinalul Koenig a fost din nou invitat de patriarhul Bisericii ortodoxe a României, Iustinian, să meargă la București.

* * *

În cursul Sinodului ortodox rusesc, întrunit de curând la Zagorsk, în Nordul Uniunii Sovietice, mitropolitul Leningradului, Nikodim, personalitatea cea mai importantă a ierarhiei bisericesti ortodoxe după Patriarh — a lăudat activitatea Bisericii catolice în folosul ecumenismului și a propus revocarea afuriseniei care a lovit acum 300 ani secta « Vechilor credincioși ».

Deoarece « Vechii credincioși » sunt o comunitate pe cale de dispariție — serie un ziar de la Roma — gestul mitropolitului Nikodim are numai o valoare simbolică. Așa cum o valoare cu totul simbolică are azi și Sinodul ai cărui protagoniști sunt două sute de prelați care în practică nu reprezintă decât câteva mii de țărânci bătrâne. E știut că în Uniunea Sovietică sentimentul religios a fost înăbușit aproape cu totul, fără ca în ultimii ani să mai fi fost nevoie de o adevărată persecuție. Aceasta datorită legii care interzice propaganda delicioasă și care, dimpotrivă, permite orice campanie împotriva religiei ».

* * *

Un violent atac la adresa Vaticanului și a Consiliului Ecumenic al Bisericilor face conținutul unei broșuri în limba rusă iscalită de șeful bioulului pentru afacerile Bisericilor, Karel Hruza, unul din membrii cei mai importanți ai delegației oficiale a guvernului cehoslovac care din Octombrie 1970 duce tratative cu Vaticanul; însuși Hruza a participat la ultimele convorbiri cu o reprezentanță a Sfântului Scaun, care a avut loc acum două luni.

Autorul broșurii, intitulată « Religia și lupta ideologică în Cehoslovacia », se declară pe față împotriva oricărei forme de « dialog » cu religiile din țările cu regim comunist, face elogiul sistemelor staliniste în materie de cult, critică politica religioasă a guvernului Dubcek și anunță un plan al guvernului de la Praga

pentru crearea unei « platforme de atac împotriva politicii reacționare a Bisericilor ».

Broșura, tipărită anul trecut la Moscova și încă nerăspândită în Cehoslovacia, a apărut abia acum în Occident, tradusă de revista « Religion in communist dominated areas » (no. 7-8, New York, Aprilie 1971).

Textul iscalit de Hruza face parte dintr-o serie de pamflete răspândite în Uniunea Sovietică cu titlul « Ateismul și edificarea socialismului-cunoaștere ».

După ce definește Vaticanul și Consiliul Ecumenic al Bisericilor « slugi ale imperialismului internațional », și după ce își declară aversiunea față de « dialogul » dintre creștini și marxști, care, printre altele, ar fi responsabil de creșterea presei religioase în timpul lui Dubcek și ar fi pus în criză mișcarea « Preoților păcii » (creată în epoca lui Stalin), Hruza acuză de spionaj și de « activitate antisocialistă » atât Bisericile în general cât și pe iezuiți, și încheie anunțând o acțiune organică împotriva grupurilor religioase din țara sa. pe care le acuză de « politică reacționa-

ră ». Autorul broșurii relevă de asemeni că anul trecut, tocmai în lunile în care începeau convorbirile oficiale cu reprezentanții Vaticanului, se pregătea o « platformă de atac » împotriva Bisericilor.

« După întrunirea plenară a Comitetului central al partidului comunist cehoslovac ținut în lunire Aprilie, Mai și Septembrie — serie Hruza — situația în țară e adânc schimbată. După ce am eliminat forțele de dreapta din conducerea partidului și a guvernului, noi pregătim acum o platformă pentru un atac masiv împotriva politicii reacționare a Bisericilor. E o muncă deosebit de complexă, dar noi nădăjduim ca totuși, cu o « leadership » ca aceea a noului presidium al partidului comunist în fruntea căruia e tovarășul Husak, să putem rezolva, pe temeiul doctrinei marxist-leniniste problemele acestea, în așa fel încât Biserica să nu mai poată exploata sentimentele credincioșilor pentru scopuri politice reacționare ».

Atacul e impostat în stilul celor mai crunte epoci ale războiului rece.

Ministrul de externe al Ungariei in audienta la Papa

Situația internațională și conferința pentru siguranța Europei, au fost temele convorbirii lui Paul VI cu ministrul de externe al Ungariei, Janos Peter, în cursul audienței particulare acordate ministrului maghiar la sfârșitul vizitei sale oficiale în Italia.

Papa și oaspetele său — informează comunicatul Vaticanului — au examinat împreună situația actuală a relațiilor Sfântului Scaun cu guvernul maghiar, adică a raporturilor dintre Stat și Biserică în Ungaria.

Întâlnirea dintre Paul VI și Janos Peter, definită « folositoare și foarte prietenească », a avut loc în biblioteca particulară a Papii, ironie a sorții, tocmai în momentul în care Radio-Budapesta anunța procesarea a șase preoți catolici, acuzați de a fi ținut lecții de catehism « fără autorizația poliției și nici a partidului ».

Deși Ungaria a fost prima țară comunistă care a încheiat un acord cu Vaticanul — în 1964 — nu se poate spune că de atunci normalizarea relațiilor dintre Stat și Biserică catolică ar fi făcut progrese importante în Ungaria. În sensul acesta acordul iscalit acum șapte ani la Budapesta de Mons. Casaroli, a servit numai la încetarea ostilității față de guvernului Kadar față de Biserică catolică, și la recunoașterea Sfântului Scaun — pentru prima oară în spațiul socialist din Est — ca interlocutor autorizat să trateze cu reprezentanți ai guvernului chestiunile privitoare la catolicii unguri. Instaurarea acestui « modus vivendi » n'a reușit

însă să facă să înceteze și neîncrederea guvernului față de ierarhia și de laicii catolici. așa cum n'a reușit să ducă la rezolvarea problemelor rămase deschise, promisă de acest acord. Dimpotrivă, la trei ani de la iscalirea documentului raporturile dintre Biserică catolică și autoritățile Statului erau atât de încordate, încât Sfântul Scaun se vedea silit să trimită la Budapesta un « observator » al său, cu misiunea de a verifica la fața locului care anume erau punctele prevăzute de acord asupra cărora guvernul maghiar își călcase angajamentele.

Sfântul Scaun reproșă — și continuă să o facă — regimului Kadar faptul că nu a garantat în nici un fel libertatea instrucției catehactice, că n'a restituit clerului libertatea și drepturile sale, așa cum se angajase să facă, ba dimpotrivă a împiedecat reconstruirea asociațiilor religioase dizolvate și nu a acordat episcopilor — așa cum prevedea acordul — libertatea de a-și administra diecezele și de a păstra contacte normale cu Roma. Un alt reproș pe care Sf. Scaun îl face guvernului de la Budapesta e nerespectarea angajamentelor luate cu privire la libertatea de publicare a presei catolice. Ca să nu mai amintim vechia și deosebit de scabroasă problemă a numirilor episcopilor, pe care guvernul de la Budapesta înțelege să le controleze.

Elementul nou în situația actuală e reprezentat de faptul că reluarea consultațiilor cu Sfântul Scaun în legătură cu problemele rămase încă deschise se datorește inițiativei autorităților ungurești și nu Sfântului Scaun.